

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 13. kesäkuuta 2016
(OR. en)

9194/16

ECOFIN 446
UEM 193
SOC 310
EMPL 206
COMPET 280
ENV 325
EDUC 180
RECH 172
ENER 188
JAI 434

ILMOITUS

Lähetäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Kom:n asiak. nro:	9121/16 ECOFIN 413 UEM 163 SOC 277 EMPL 173 COMPET 250 ENV 294 EDUC 150 RECH 142 ENER 155 JAI 400 - COM(2016) 324 final
Asia:	Suositus NEUVOSTON SUOSITUKSEKSI Tšekin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Tšekin vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakohdassa mainittu, komission ehdotukseen COM(2016) 324 final perustuva, neuvoston eri komiteoiden tarkistama ja hyväksymä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu ... päivänä ...kuuta,
Tšekin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta
sekä samassa yhteydessä annettu Tšekin vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston
lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Tšekki ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Tšekkiä koskeva vuoden 2016 maaraaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Tšekin edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa.
- (3) Tšekki toimitti vuoden 2016 lähentymisohjelmansa 11 päivänä toukokuuta 2016 ja vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa 12 päivänä toukokuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013³ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Tšekkiin sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 lähentymisohjelmassaan rahoitusaseman vähäistä heikkenemistä – 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja vakiintumista osapuilleen –0,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuodesta 2017. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessa, joka on 1 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, pysytään edelleen koko ohjelmakauden ajan. Lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan pysyttelevän 41,1 prosentissa suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja supistuvan 39,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan olevan –0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja –0,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017, mikä ylittää julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen. Mahdollisia tulevia poikkeamia arvioidaan suhteessa vaatimukseen pitää rakenteellinen rahoitusasema julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessa. Neuvosto katsoo lähentymisohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Tšekin odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (6) Tšekissä on pitkällä aikavälillä keskivaikeita julkisen talouden kestävyyyteen liittyviä riskejä. Ne johtuvat ensisijaisesti ikääntymiseen liittyvien menojen – lähinnä terveydenhuolto- mutta myös eläkemenojen – ennakoidusta vaikutuksesta. Viime aikoina hyväksytyt tai suunnitellut toimenpiteet eläkejärjestelmän muuttamiseksi saattaisivat toteutuessaan johtaa julkisen talouden heikkenemiseen pitkällä aikavälillä. Ensinnäkin hallitus hyväksyi helmikuussa 2016 lainsäädäntöä, jonka nojalla se sai valtuudet mukauttaa eläkkeiden indeksointimekanismia joustavammin. Toiseksi parhaillaan käsitellään ehdotuksia lakisääteisen eläkeiän ylärajan asettamisesta 65 vuoteen ja eläkeiän säännöllisen tarkistusmekanismin käyttöönotosta. Toistaiseksi ei suunnitella alhaisen lakisääteisen eläkeiän nostamista. Terveydenhuoltoalalla huolta herättää menojen ennakoitu kasvu pitkällä aikavälillä. Tšekin haasteena on terveydenhuoltojärjestelmän hallintotavan ja kustannustehokkuuden parantaminen, joskin useat toimenpiteet ovat jo toteutuksen eri vaiheissa. Indikaattorien mukaan tavaroiden ja palvelujen kulutus on korkealla tasolla ja sairaalahoitoon turvaudutaan suhteellisen runsaasti, vaikka se on kalliimpaa kuin avohoitopalvelut. Saatavilla olevia potilastietoja ei näytetä käytettävän tuloksellisesti laitospalvelukapasiteetin suunnittelussa ja järjeistämässä. Sairaalahoidon korvausjärjestelmää ollaan tarkistamassa erilaisten ongelmien vuoksi: esimerkiksi viitearvot oli laskettu liian pienen sairaalaotoksen perusteella. Ei ole vielä tutkittu riittävästi eri vaihtoehtoja, joiden avulla voitaisiin lujittaa avohoidon koordinoitua, vahvistaa yleislääkäreiden roolia terveydenhuoltojärjestelmän portinvartijana sekä rajoittaa tarpeettomia avohoitopalveluja.
- (7) Tšekin julkisen talouden kehys kuuluu EU:n heikoimpiin. Hallitus hyväksyi helmikuussa 2015 uudistuspaketin, jolla oli tarkoitus korjata suurimpia puutteita, mutta se odottaa edelleen parlamentin vahvistusta. Säädöspaketilla on tarkoitus saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä neuvoston direktiivi 2011/85/EU⁴. Ehdotetun uudistuksen tarkoituksena on vahvistaa menokattoa ja liittää ne suoraan julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteisiin. Uudistuksen perusteella hallituksen pitäisi hyväksyä budjetti, joka takaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin kestävyuden. On myös tarkoitus perustaa finanssipoliittinen neuvosto, jonka tehtävänä on valvoa julkista taloutta ja lisätä läpinäkyvyyttä.

⁴ Neuvoston direktiivi 2011/85/EU, annettu 8 päivänä marraskuuta 2011, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehäksiä koskevista vaatimuksista (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 41).

- (8) Investointien määrä on Tšekissä asukasta kohti alle EU:n keskiarvon, ja lisäksi investoinnit ovat keskittyneet voimakkaasti pääkaupunkiseudulle. Hallinnolliset ja sääntelyesteet heikentävät edelleen liiketoimintaympäristön tehokkuutta ja jarruttavat investointeja. Liikenne- ja energiainfrastruktuurihankkeiden täytäntöönpanossa on erityisiä pullonkauloja. Lisäksi EU-varojen käyttö ohjelmakaudella 2007–2013 oli hidasta, mikä johtui pääasiassa monimutkaisista menettelyistä, hallinto- ja valvontajärjestelmien puutteista, julkisten hankintamenettelyjen tehottomuudesta ja hankkeiden täytäntöönpanoon osallistuvien elinten hallintovalmiuksien heikkoudesta. Liikenneinfrastruktuurien alalla investointeja haittaavia hallinnollisia esteitä ovat maankäyttölupien pitkälliset myöntämismenettelyt sekä viivästyksset, jotka johtuvat monopolien vastaiselle virastolle tehtyjen valitusten käsittelystä. Energiatehokkuuden alalla energiaintensiteetin vähentämiseen tähtäävät julkiset ohjelmat ovat olleet hajanaisia ja kustannustehottomia. On nähtävissä merkkejä siitä, että energiansäästö ei ole lisääntynyt kansallisen energiatehokkuussuunnitelman mukaisesti. Palvelujen alalla on merkkejä rajoittavasta sääntelystä. Tämä koskee erityisesti eräitä yksittäisiä asiantuntijapalveluja, joille on asetettu EU:n keskiarvoa tiukempia pääsyn ja ammatinharjoittamisen esteitä. Liiketoimintaympäristöä heikentää myös verkossa toimivien laadukkaiden julkisten palvelujen vähäinen käyttö, mikä johtuu tarjonnan puutteista. Sähköisissä viranomaispalveluissa ei hyödynnetä täysimääräisesti teknisiä mahdollisuuksia käyttäjäkokemuksen parantamiseksi, ja ne kuuluvatkin EU:n heikoimmin kehittyneisiin. Saatavilla olevien tietojen perusteella veronkierto on Tšekissä suhteellisen yleistä. Tämän ongelman ratkaiseminen erityisesti arvonlisäveron osalta on poliittisella asialistalla kärkisijoilla. Toisaalta suunnitteilla ei ole toimenpiteitä verojen maksamiseen liittyvien suhteellisen suurten kustannusten vähentämiseksi tai verojärjestelmän yksinkertaistamiseksi. Veroviranomaisten tarjoamat palvelut ennen veroilmoituksen jättämistä ovat rajoitettuja. Veronmaksajat eivät juuri käytä sähköisiä veroilmoituspalveluja, joskin alv:n osalta on tapahtunut jonkin verran edistymistä. Lisäksi veronkantoon liittyvät kustannukset ovat viimeaikaisten kansainvälisten raporttien perusteella suhteellisen suuret. Työnantajien korkeat sosiaaliturvamaksut nostavat osaltaan muutenkin korkeaa työn verotusta, ja verojen monipuolistaminen muille aloille, kuten kiinteistöverotukseen, on rajallista.

- (9) Useat indikaattorit kertovat julkishallinnon huomattavista heikkouksista. Jonkin verran edistymistä on tapahtunut vuoden 2015 korruptiontorjuntasuunnitelmaan sisältyvien lainsäädäntö- ja muiden toimien hyväksymisessä. Parlamentti hyväksyi marraskuussa 2015 sopimusrekisterilain, jonka pikainen täytäntöönpano ja jatkokehittäminen parantaisivat julkisten hankintojen läpinäkyvyyttä ja kustannustehokkuutta. Eräät keskeiset korruptiontorjuntasäädökset, kuten eturistiriitoja koskevan lain muutossäädös ja poliittisten puolueiden rahoitusta koskeva uusi laki, ovat edelleen vireillä. Useiden jo hyväksyttyjen toimenpiteiden täytäntöönpano on hankalaa ja niiden vaikutus on rajallinen, kun taas muita suunniteltuja toimenpiteitä on toistuvasti lykätty seuraavaan toimintasuunnitelmaan. Osa Tšekin julkisten hankintojen järjestelmään liittyvistä puutteista on jo korjattu, mutta sitä on vielä varaa kehittää erityisesti kilpailun ja kustannustehokkuuden parantamiseksi. Ongelmat johtuvat osittain siitä, että julkisista hankinnoista vastaavilla henkilöillä ei ole asianmukaista koulutusta ja että sopimusten tekemisessä ei painoteta riittävästi laatukriteerejä. Julkinen sektori on pitkälti riippuvainen kilpailuun perustumattomista menettelyistä ja sen mahdollisuudet houkuttaa tarjoajia ovat rajalliset. Yhdistettyjä hankintoja käytetään harvoin. Julkisissa hankinnoissa noudatettavia uudenaikaisia menettelyjä koskevat direktiivit on kuitenkin äskettäin saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. Niiden täytäntöönpanon yhteydessä on mahdollisuus ottaa käyttöön strateginen ja näyttöön perustuva lähestymistapa julkisiin hankintoihin parantamalla toiminnan ammattimaisuutta, yhdistämällä julkisia hankintoja, tehostamalla laatukriteerien painotusta ja julkisista hankinnoista vastaavien toimijoiden lahjomattomuutta.
- (10) Vaikka T&K-investoinnit ovat lisääntyneet viime vuosina huomattavasti, tulokset ovat edelleen heikkoja, ja T&K-infrastruktuurin kestävyys herättää huolta. Tšekin tutkimusjärjestelmässä ollaan parhaillaan toteuttamassa pitkään odotettuja mutta huomattavia hallintotapauudistuksia, jotka kohdistuvat erityisesti arviointiin ja rahoitukseen. Nykyinen rahoitusmekanismi on hajanainen, sillä eri elinten välinen koordinointi on riittämätöntä, ja vastuualueiden ja painopisteiden jako on epäselvä. Parhaillaan on kehitteillä T&K-puitteiden kattava arviointi, joka koskee myös rahoitusta, mutta edistyminen on hidasta. Yhteyksiä tiedemaailman ja elinkeinoelämän välillä on yritetty jossain määrin lisätä. Niitä heikentää julkisten tutkimuslaitosten arviointikehys, jossa ei oteta huomioon yritysten kanssa tehtävän yhteistyön tasoa.

- (11) Korkeakoulutusuudistus hyväksyttiin parlamentissa tammikuussa 2016. Opettajan ammatin houkuttelevuus on edelleen ongelma, mihin yhtenä syynä ovat suhteellisen pienet palkat. Samaan aikaan opettajakunta ikääntyy. Kehitteillä on opettajien ja pedagogisen henkilöstön uusi urajärjestelmä, jonka tarkoituksena on lisätä ammatin houkuttelevuutta, mutta sen täytäntöönpanoa on lykätty. Oppimistulokset ovat yleensä ottaen hyviä, mutta niihin vaikuttaa voimakkaasti opiskelijoiden sosioekonominen tausta. Muita heikommassa asemassa olevien ryhmien ja erityisesti romanien heikot oppimistulokset ovat selkeä huolenaihe. On arvioitu, että hyvin suuri osa romanilapsista keskeyttää koulunkäynnin. Monet romanilapset eivät käy tavallisissa kouluissa, minkä vuoksi heihin sovelletaan alhaisempia oppimisvaatimuksia kuin muiden väestöryhmien lapsiin. Opettajille ei ole tarjolla riittävästi koulutusta, jotta he voisivat auttaa lapsia selviytymään näistä ongelmista, sillä vain pieni osa opettajista osallistuu sekaryhmien opettamista ja osallistavaa koulutusta koskevaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen. Suuri osa osallistavaa koulutusta koskevasta lainsäädäntö- ja hallintotoimista on hyväksytty, ja niiden täytäntöönpano on alkamassa. Näiden toimien odotetaan edistävän koulutustasoon ja oppimistuloksiin liittyvän kuilun kaventamista romanilasten ja muiden lasten välillä. Parlamentti hyväksyi maaliskuussa 2016 koulutuslain muutoksia, joilla viimeinen esikouluvuosi sisällytetään oppivelvollisuuteen ja varmistetaan, että sitä nuoremmilla lapsilla on oikeus tarhapaikkaan. Koulutusjärjestelmän piirissä ilmenevä epätasa-arvo muodostaa kuitenkin esteen, joka vaikeuttaa inhimillisen pääoman kehittämistä ja heikentää myös myöhemmin elämässä työmarkkinoilla saavutettavia tuloksia.
- (12) Tšekin työmarkkinatilanne on parantunut, mutta työllisyysasteen nostaminen riippuu edelleen siitä, lisääntykö aliedustettujen ryhmien osallistuminen. Näitä ryhmiä ovat muun muassa pienten lasten äidit, matalan osaamistason työntekijät ja romanit. Julkisten työvoimapalvelujen kenttätoiminta sekä asianmukainen ja oikein kohdennettu aktiivinen työmarkkinapolitiikka ja yksilölliset palvelut edistäisivät muita heikommassa asemassa olevien ryhmien osallistumista työmarkkinoille. Pienten lasten äitien osallistumista työmarkkinoille vaikeuttaa jatkuva pula etenkin alle 3-vuotiaille tarjolla olevista kohtuuhintaisista ja laadukkaista päivähoitopalveluista. Lisäksi joustavien työaikajärjestelyjen käyttö on rajallista. Viime vuosina on toteutettu joitakin toimia hoitopalvelujen tarjonnan lisäämiseksi, mutta lisätoimia tarvitaan runsaasti.

- (13) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Tšekin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Tšekille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Tšekin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (14) Neuvosto on tutkinut lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo⁵, että Tšekin odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia,

⁵ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Tšekki toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. toteuttaa toimenpiteitä julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysvarmistamiseksi ottaen huomioon erityisesti terveydenhuoltoon liittyvät tulevat riskit; hyväksyy lainsäädäntöä julkisen talouden kehityksen lujittamiseksi;
2. vähentää sääntelyyn ja hallintoon liittyviä investointiestejä erityisesti liikenteen ja energian alalla ja parantaa sähköisten viranomaispalvelujen saatavuutta; hyväksyy tekemättä olevat korruptiontorjuntauudistukset ja parantaa julkisiin hankintoihin liittyviä käytäntöjä;
3. lujittaa T&K-toiminnan hallintotapaa ja helpottaa yhteyksien luomista tiedemaailman ja elinkeinoelämän välille; parantaa opettajan ammatin houkuttelevuutta ja toteuttaa toimenpiteitä, joilla lisätään vähäosaisten lasten, kuten romanien, osallistumista koulunkäyntiin tavallisissa kouluissa ja esikouluissa; poistaa esteet, jotka vaikeuttavat aliedustettujen ryhmien ja etenkin naisten osallistumista työmarkkinoille.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*
